T017 BD VIII 212-Q15-P14 Lợi Dưỡng-Kinh Xuất Diệu

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

KINH XUAÁT DIEÄU QUYEÅN 15

Phaåm 14: LÔÏI DÖÔÕNG (Phaàn 2)

Caây chuoái vì loõi cheát Loõi lau, truùc cuõng vaäy, Löøa, la mang thai, cheát Duõng só tham boû maïng. Caây chuoái vì loõi cheát: Beï noï bao beï kia, lôùp naøy noái lôùp kia, muoán kieám caùi loõi noù seõ khoâng bao giôø ñöôïc. Caây chuoái, heã nhaûy con laø caây chuoái meï saép cheát. Truùc, lau cuõng gioáng nhö vaäy. Cho neân noùi: Caây chuoái vì loõi maø cheát; loõi lau, truùc cuõng vaäy. Duõng só tham boû maïng: Duõng só laø vò ñaïi töôùng maïnh meõ, coù khaû naêng ñaåy luøi giaëc beân ngoaøi, keû gian taø beân trong khoâng daùm noåi daäy. Ngöôøi nhö vaäy môùi goïi laø ñaïi töôùng. Nhöng vò ñaïi töôùng kia cöù lo nghó raèng mình khoâng laø ngöôøi noåi baät hôn moïi ngöôøi, roài vì tham, oâng ñi vaøo traän saâu khoâng ra khoûi ñöôïc phaûi töï boû maïng. Hoaëc coù keû, beân trong thì yeáu heøn, nhöng beân ngoaøi thì toû ra maïnh daïn. Neáu gaëp luùc chieán ñaáu, thaáy ñòch thì trong taâm sôï haõi. Nhöng khi vua ban thöôûng thì cöù nghó mình laø ngöôøi coù coâng lôùn nhaát, Tyø-kheo Ñieàu-ñaït cuõng laïi nhö vaäy, thoï nhaän cuûa tín thí moãi ngaøy naêm traêm noài thöùc aên maø töï xöng laø maïnh meõ, cho laø mình coù khaû naêng chieán ñaáu vôùi caùc quaân ñòch keát söû, nhöng traùi laïi laø röôùc hoïa vaøo thaân. Cho neân noùi: Duõng só tham boû maïng. Löøa, la mang thai, cheát: Nhö con löøa, con la daâm duïc quaù maïnh, coá tình giao hôïp töï gaây ra tai hoïa. Ñaõ töï gieát mình laïi gieát caû con trong buïng. Chính mình khoâng ñöôïc an laïc thì laøm sao ñem an laïc laïi cho ai? Tyø-kheo Ñieàu-ñaït, do lôïi döôõng aáy, neân sau khi cheát seõ ñoïa vaøo nguïc A-tyø, ñoù goïi laø töï giam haõm mình vaøo voøng toäi loãi. Theá naøo goïi laø laøm cho keû khaùc cuõng bò giam haõm vaøo voøng toäi loãi? Ñoù laø Ñieàu-ñaït ñaõ khieán A-xaø-theá boá thí cuûa caûi khoâng keå xieát, nhöng khoâng ñöa ñeán quaû baùo toát, khoâng ñöôïc phöôùc ñöùc. Cho neân noùi laøm cho keû khaùc cuõng rôi vaøo voøng toäi loãi. Hai toäi goäp laïi ñöa ñeán boû maïng. Cho neân noùi: Löøa, la mang thai, cheát.

M Nhö vaäy, tham khoâng lôïi Phaûi bieát töø si sinh Ngu vì theá haïi Hieàn Ñöùng ñaàu ôû ñòa nguïc. Nhö vaäy, tham khoâng lôïi: Tyø-kheo Ñieàu-ñaït hoïc ñöôïc pheùp thaàn tuùc, laø töï röôùc hoïa vaøo mình. Neáu Ñieàu-ñaït khoâng ñöôïc thaàn tuùc thì toäi loãi kia khoâng ñaùng keå. Ñaõ tham lôïi döôõng thì khoâng theå ñeán choã roát raùo, cho neân noùi: Nhö vaäy, tham khoâng ñöa ñeán ích lôïi. Phaûi bieát töø si sinh: Haàu heát ngöôøi phaøm phu ñeàu khoâng coù yù chí vöõng chaéc, hoaëc töø chaùnh chuyeån sang taø maø khoâng töï hay bieát. Neáu ñöôïc cuûa tín thí thì töï laáy laøm sung söôùng maø khoâng nghó ñeán sau naøy seõ chòu quaû baùo ra sao, cho neân noùi: Phaûi bieát vieäc aáy

töø ngu si sinh ra. Ngu vì theá haïi Hieàn: Caùc phaùp laønh ñeàu laø phaùp tu taäp cuûa Hieàn thaùnh, ngöôøi ngu khoâng theå tu taäp ñöôïc, cho neân noùi: Ngu vì theá

laøm haïi Hieàn thaùnh. Ñöùng ñaàu ôû ñòa nguïc: Tyø-kheo Ñieàu-ñaït ñaõ thoâng suoát hôi thôû ra, hôi thôû vaøo, khôûi leân yù töôûng baát tònh, cho ñeán phaùp Ñaûnh cuõng laïi nhö theá, vì thaàn thoâng, tham ñaém lôïi döôõng maø töï giam haõm mình vaøo voøng toäi loãi, cho neân noùi: Ñöùng ñaàu ôû ñòa nguïc. M Ngöôøi ngu ham lôïi döôõng Caàu mong ñöôïc tieáng khen Taïi gia thì ganh tò Ñi tu, mong cuùng döôøng. Ngöôøi ngu ham lôïi döôõng: Khoâng theå phaân bieät roõ phaùp laønh. Beân trong sinh taâm ganh tò, beân ngoaøi mong cuùng döôøng, muoán laøm cho boán boä chuùng luùc naøo cuõng cung kính mình. Cho neân noùi: Ngöôøi ngu ham lôïi döôõng. Caàu mong ñöôïc tieáng khen: Ngaøy ñeâm rình baét nhaø vua, caùc quan, moät öùc cö só, döïa vaøo theá löïc cöôøng haøo, ham caàu ñöôïc tieáng khen. Xem xeùt, suy nghó ñeå thích öùng vôùi moïi tình hình, nhaèm laøm vui loøng ngöôøi kia ñeå ñöôïc lôïi döôõng. Hoaëc thöôøng ôû trong ñaïi chuùng, noùi chuyeän vu vô muoân thöù, muïc ñích toû ra mình khoân, muoán chæ coù mình laø baäc toân quyù, coøn nhöõng keû khaùc ñeàu laø heøn haï. Trong taâm mong ñöôïc y phuïc, thöùc aên, giöôøng choõng, ñoà naèm, thuoác men chöõa beänh, coøn nhöõng ngöôøi khaùc khoâng ñöôïc nhö vaäy. Kinh ñieån maø Tyø-kheo Ñieàu-ñaït tuïng nieäm thì saùu muoân thôùt voi chôû cuõng khoâng heát. Suoát möôøi hai naêm thöôøng ôû nôi nuùi vaéng röøng saâu, giöõ giôùi vöõng chaéc nhö giöõ bình Caùt töôøng. Nhöng vì tham ñaém lôïi döôõng neân bao nhieâu coâng ñöùc maø Ñieàu-ñaït coù ñöôïc ñeàu bò löûa giaän döõ thieâu ñoát. Cho neân noùi: Caàu mong ñöôïc tieáng khen. Taïi gia thì ganh tò: Hoaëc coù cö só taïi gia, nhöõng ñieàu phieàn luïy cuûa gia ñình töï theo beân mình, neân thöôøng sinh taâm ganh tò, nghó raèng: “Nay ta khoâng muoán thaáy maët ngöôøi giöõ giôùi thanh tònh. Neáu coù ngöôøi phaïm haïnh thanh tònh ñeán nhaø ta, duø chæ giaây laùt nghæ ngôi, ta cuõng seõ môøi oâng ta veà choã cuõ ngay, ñöøng noùi gì laø ôû suoát ngaøy ñeâm. Neáu muoán ôû laïi thì ta cuõng khoâng cuùng döôøng.” Cho neân noùi: Taïi gia thì sinh ganh tò. Ñi tu, mong cuùng döôøng: Ngöôøi tu haønh kia laïi nghó raèng: “Nay ta laø ngöôøi xuaát gia thanh danh, ñaïo ñöùc ñeàu vöôït hôn moïi ngöôøi, ngay caû loaøi boø bay maùy cöïa, caùc loaøi coù thaân hình haèng ngaøy ñeán cuùng döôøng y phuïc, aên uoáng, giöôøng choõng, ñoà naèm, thuoác men trò beänh, khieán ngöôøi khaùc khoâng ñöôïc cuùng döôøng nhö ta. Neáu thaáy ngöôøi khaùc ñöôïc cuùng döôøng thì lieàn sinh taâm ganh tò nhö bò maát kho baùu.” Cho neân noùi: Ñi tu mong cuùng döôøng.

M Ñöøng caäy lôïi döôõng Vì nhaø boû toäi Ñoù khoâng chí yù Tieáng khen ích gì? Ñöøng caäy lôïi döôõng: Ngöôøi giöõ haïnh phaûi tinh taán maïnh meõ, ít muoán bieát ñuû vôùi chí höôùng thaät vöõng chaéc. Thöôøng löïa nôi thanh vaéng suy nghó quaùn töôûng veà nhöõng ñieàu xaáu aùc, baát tònh, qua ñoù suy nghó nieäm laønh. Neáu ngöôøi ta ôû ñôøi maø tham ñaém lôïi

döôõng, thì töï laøm taêng theâm kieâu maïn, bieáng nhaùc, daàn daàn rôi vaøo voøng toäi loãi, cho neân noùi: Ñöøng caäy vaøo lôïi döôõng aáy. Vì nhaø boû toäi: Ñoái vôùi baát cöù ai duø nhaø vua, tröôûng giaû, moät öùc cö só, Tyø-kheo, Tyø- kheo-ni, Sa-di, Sa-di-ni ñi nöõa, cuõng khoâng ñeå ngöôøi ta bieát mình laø ngöôøi xöù naøo, gia ñình naøo, hay noùi cho ngöôøi ta bieát veà thaàn ñöùc, giôùi haïnh ñaày ñuû cuûa mình,

cho neân noùi: Vì gia ñình maø boû toäi. Ñoù khoâng chí yù: Lìa xa moïi duyeân aùc, tu taäp voâ löôïng ñònh. Duø gaëp vieäc aùc traùi vôùi theä nguyeän cuûa mình thì söï nghieäp thöïc haønh cuõng khoâng töï vì mình, cho neân noùi: Coù vieäc, maø mình khoâng quan taâm. Tieáng khen ích gì: Phaûi aån kín, khoâng ñeå ai bieát mình giöõ giôùi tinh taán tu haïnh A- luyeän-nhaõ. Moãi haønh ñoäng, cöû chæ ñeàu khoâng ñeå cho ai bieát. Phieàn naõo ñaõ saïch, taâm yù ñaõ môû toû, ghi nhôù maïnh meõ, aên noùi lanh lôïi, trí tueä voâ löôïng, nhöng khoâng muoán nghe ngöôøi khen ngôïi coâng ñöùc cuûa mình, cho neân noùi: Ñöôïc tieáng khen coù ích gì.

M Ngöôøi ngu suy töôûng ngu Ham muoán, kieâu ngaïo taêng Laï thay lôïi döôõng kia Ñeán Nieát-baøn khaùc nhau. Ngöôøi ngu suy töôûng ngu: Ngöôøi ngu thì thöôøng nghó ñeán vieäc aùc, chæ mong lôïi döôõng, nhöng ñöùc haïnh mình thì khoâng xöùng ñaùng. Muoán chæ coù mình laø ngöôøi toân quyù nhaát giöõa ñaïi chuùng, phaûi ñöôïc moïi ngöôøi leã baùi cung kính, muoán ngöôøi khaùc phaûi thaáp heøn, cho neân noùi: Ngöôøi ngu suy töôûng ngu. Ham muoán, kieâu ngaïo taêng: Ngöôøi ngay thaúng, thaønh thaät thì nhaøm chaùn lôïi döôõng. Ngöôøi naøy giöõ giôùi, hoïc roäng boá thí, ñaày ñuû moïi coâng ñöùc, tri kieán giaûi thoaùt, khoâng phaùp tu quaùn naøo khoâng nhaäp. Coâng ñöùc ñaõ ñaày ñuû, xöùng ñaùng ñöôïc cuùng döôøng. Phöôùc ñöùc do hoùa ñoä ngöôøi coù coâng naêng tieâu hoùa cuûa caûi aáy, laïi coøn coù khaû naêng cöùu giuùp hoï. Ñoù goïi laø tieáp noái doøng gioáng Nhö Lai, keá thöøa Hieàn thaùnh, cho neân noùi: Ham muoán, kieâu ngaïo (ngaøy caøng) taêng. Laï thay lôïi döôõng kia: Noù coù nghóa laø phi phaùp. Ngöôøi khôûi taâm tham ñaém lôïi döôõng thì phöôùc ñöùc ngaøy moät toån giaûm, chaúng phaûi laø choã coát yeáu, boû chaùnh theo taø, phaûi bieát noù khoâng phaûi laø ñieàu Thaùnh hieàn daïy baûo, cho neân noùi: Laï thay lôïi döôõng kia. Ñeán Nieát-baøn khaùc nhau: Ñöôøng daãn ñeán Nieát-baøn roát cuoäc laø khaùc nhau. tröôùc phaûi hoïc phaùp nhieäm maàu cuûa theá tuïc, sau ñoù, môùi hoïc taäp ñaïo phaùp cuûa Hieàn thaùnh, keá laø chöùng ñöôïc quaû Tu-ñaø-hoaøn, Tö-ñaø-haøm, A-na-haøm, A-la-haùn, cho neân noùi: Ñeán Nieát-baøn khaùc nhau. M Bieát roõ veà lôïi döôõng Tyø-kheo chaân Phaät töû Khoâng öa thích lôïi döôõng Thanh vaéng döùt taâm loaïn. Bieát roõ veà lôïi döôõng: Ngöôøi tu haønh bieát lôïi döôõng thaät khoù tieâu. Neáu thaân coù tì veát maø coøn nhaän laõnh cuûa tín thí doài daøo kia thì khaùc gì chieác xe ñaõ cuõ muïc, truïc, baùnh khoâng coøn chaéc chaén neân khi chôû naëng noù phaûi suïm thoâi. Nhaän lôïi döôõng cuõng gioáng nhö vaäy, thaân khoâng giöõ gìn giôùi luaät maø coøn nhaän aân ngöôøi thí, chaéc chaén töï rôi vaøo

ñöôøng aùc. Cho neân noùi: Bieát roõ veà lôïi döôõng. Tyø-kheo chaân Phaät töû: Ñeä töû cuûa caùc Phaät quaù khöù ñaày ñuû coâng ñöùc naøy. Caùc ñeä töû cuûa chö Phaät Theá Toân ñôøi töông lai cuõng seõ ñaày ñuû coâng ñöùc aáy. Theá naøo laø ñeä töû Phaät? Ñaùp: Coù boán haïng ñeä töû laø Tu-ñaø-hoaøn, Tö-ñaø-haøm, A-na-haøm, A-la-haùn. Boán haïng ñeä töû aáy nhaát ñònh vaâng laøm theo lôøi Phaät daïy, duø cho ngoaïi ñaïo, taø giaùo, boïn ngöôøi aùc coù bieán hoùa ra bao nhieâu hình töôïng ñeå thöû loøng tin cuûa boán haïng ñeä töû naøy thì cuõng khoâng bao giôø hoï ñöôïc dòp phaù hoaïi. Vì sao? Vì boán haïng ñeä töû naøy ñaõ thaáu hieåu choã chaân thaät

roài. Taïi sao haøng phaøm phu thaáp keùm khoâng ñöôïc goïi laø ñeä töû Phaät? Ñaùp: Vì taâm hoï coøn do döï, khoâng quyeát ñònh, luùc thì theo lôøi Phaät daïy, luùc laïi laøm theo ngoaïi ñaïo dò hoïc. Haïng ngöôøi nhö theá, khoâng ñöôïc goïi laø ñeä töû Phaät. Coøn caùc vò ñeä töû Hieàn thaùnh naøy thì goác reã kính tin cuûa hoï vöõng chaéc, nhaát ñònh vaâng theo lôøi Phaät daïy, kính thôø Tam Baûo, ñoù môùi ñöôïc goïi laø ñeä töû Phaät. Hoaëc coù choã noùi laø khi coù goác reã kính tin, khoâng coøn ngôø vöïc, maø Nhö Lai ñaõ chöùng ñöôïc thì goïi laø Tyø-kheo chaân Phaät töû. Khoâng öa thích lôïi döôõng: Vì sao? Vì Nhö Lai khoâng noùi hai lôøi. Nhö trong kinh noùi: Ngaøi baûo caùc Tyø-kheo: “Keû naøo maø trong taâm coøn tham ñaém lôïi döôõng ngon ngoït thì seõ ñi vaøo ñöôøng aùc, khoâng ñeán vôùi ñaïo ñöôïc. Chæ nhöõng ai xa lìa ñöôïc lôïi döôõng thì hoï môùi thaønh ñaïo chöùng quaû.” Hoûi: –Ñaõ chöùng quaû A-la-haùn thì ñaày ñuû roài sao coøn phaûi tu ñaïo nöõa? Ñaùp: –Vì caùc giaùc quan chöa ñaày ñuû söï phaân bieät, cho neân ñoái vôùi phaùp lui suït phaûi tìm phöông caùch ñeå ñeán vôùi goác khoâng lui suït, khieán hoï trôû thaønh ngöôøi coù goác khoâng bao giôø lui suït. Laïi phaûi tìm phöông caùch ñeå tieán ñeán choã ngöôøi nieäm phaùp. Ngöôøi nieäm phaùp laïi phaûi tìm phöông caùch ñeå ñeán choã ngöôøi hoä phaùp. Ngöôøi coù goác hoä phaùp, phaûi tìm phöông caùch ñeå ñeán choã ngöôøi coù goác an truù trong ñònh. Ngöôøi coù goác an truù trong ñònh phaûi tìm phöông caùch ñeán choã ngöôøi coù goác voâ ngaïi. Cöù nhö theá, daàn daàn tieán ñeán nghieäp coâng ñöùc. Gioáng nhö haïnh vöõng chaéc, baát ñoäng, thì töï mình ñaït tôùi Voâ nguyeän voâ töôûng khoâng ñònh, cho neân noùi: Khoâng öa thích lôïi döôõng. Thanh vaéng döùt taâm loaïn: Thöôøng phaûi thöïc haønh naêm phaùp thanh tònh nhaøn tónh: Moät laø Hyû, vui möøng ñoái vôùi phaùp maø mình ñaõ ñaït ñöôïc. Hai laø An oån, laøm cho chuùng sinh an oån, ngaên chuùng sinh laøm aùc. Ba laø Töï thuû, laø giöõ haïnh mình, khoâng ñeå loãi laàm. Boán laø Nieäm, nieäm ñònh khoâng taùn loaïn. Naêm laø Ñaõi, thöïc haønh ñieàu laønh, boû ñieàu aùc. Coõi Duïc laø nguoàn goác cuûa caên taùn loaïn. Theá neân phaûi kheùo tìm phöông caùch, sieâng caàu giaûi thoaùt, khoâng muoán sinh laïi coõi Duïc nöõa, cho neân noùi: ôû nôi thanh vaéng döùt loaïn töôûng.

M

Muoán söï soáng yeân

Döùt nghó, töï tænh

Khoâng bieát toan tính

Y phuïc, uoáng aên.

Muoán söï soáng yeân: Söï soáng ñöôïc yeân oån, coù hai vieäc: moät laø söï soáng cuûa thaân, hai

laø söï soáng cuûa trí tueä. Heã coù söï soáng cuûa thaân thì coù söï soáng cuûa trí tueä, neáu khoâng coù söï soáng cuûa thaân thì laøm sao coù söï soáng cuûa trí tueä? Nhö vaäy, ngöôøi tu haønh thöôøng phaûi töï baûo veä vaø nuoâi döôõng söï soáng trí tueä, cho neân noùi: Muoán söï soáng yeân. Döùt nghó, töï tænh: Theá naøo laø döùt nghó, töï tænh mình? Tænh mình laø giöõ giôùi, hoïc roäng, boá thí. Ñoù laø phaùp nhieäm maàu. Neáu ñoái vôùi nghóa baäc nhaát thì phaûi tieán tôùi quaû vò

Tu-ñaø-hoaøn, Tö-ñaø-haøm, A-na-haøm, A-la-haùn. Cho neân noùi: Phaûi döùt nghó, töï tænh. Khoâng bieát toan tính: Thuôû xöa, coù moät thaày Tyø-kheo ñeán choã Ñöùc Theá Toân, traùn laïy saùt chaân Ngaøi, chaép tay baïch Phaät: –Baïch Ñöùc Theá Toân, xin Ngaøi cho pheùp caùc thaày Tyø-kheo töï khoûa thaân ñi giaùo hoùa nhaân gian, cho khaùc laï theá gian, nhö theá haù khoâng vui sao? Ñöùc Phaät baûo vôùi thaày Tyø-kheo aáy: –OÂi! Vieäc thaày noùi laø ngöôøi si meâ, laø khoâng hôïp vôùi giôùi luaät cuûa Hieàn thaùnh, traùi ngöôïc vôùi ñaïo phaùp. Khoûa thaân laø phaùp cuûa ngoaïi ñaïo, dò hoïc Ni-kieàn töû, chaúng phaûi laø ñieàu neân laøm trong phaùp luaät Hieàn thaùnh cuûa Ta. Neáu chuùng Taêng khoûa hình ñi trong theá gian thì coù khaùc gì caùc loaøi thuù nuoâi? Khoâng coøn bieát gì laø cao quyù thaáp heøn, cha meï, doøng hoï? Laïi coù moät thaày Tyø-kheo laï ñeán choã Ñöùc Theá Toân, baïch Phaät: –Cuùi xin Baäc Ñaïi Thaùnh cho pheùp caùc thaày Tyø-kheo maëc aùo deät baèng toùc. Ñöùc Phaät baûo thaày Tyø-kheo aáy: –Ñoù laø y phuïc cuûa ngoaïi ñaïo dò hoïc, chöù chaúng phaûi laø y phuïc ñuùng vôùi phaùp luaät Hieàn thaùnh cuûa Ta. Ngöôøi ngu neân bieát, maëc thöù aùo deät baèng toùc coù naêm thöù nhô baån: moät laø nhô baån, hoâi haùm, hai laø khoù ñeán gaàn, ba laø laøm lôïi ích cho vi truøng, boán laø sinh nhieàu raän reäp, naêm laø luùc thôøi tieát noùng böùc thì caøng noùng laém, khi gaëp tieát trôøi laïnh thì caøng laïnh. Phaøm laø ñaïo só thì chæ neân maëc y Taêng-giaø-leâ thoâi, vì noù laø vaät töôïng tröng cho chö Phaät, Hieàn thaùnh quaù khöù. Cho neân noùi: Khoâng bieát toan tính. Y phuïc, uoáng aên: Ñaõ noùi y Taêng-giaø-leâ, sao coøn noùi y phuïc, thöùc aên? Ñaùp: –Noùi y phuïc laø chæ cho Neâ-hoaøn-taêng, Taêng-kì-chi, An-ñaø-veä, Uaát-ña-la-taêng. Coøn noùi thöùc uoáng laø goàm coù: Mía, nöôùc ñöôøng pheøn, nöôùc traùi boà ñaøo, nöôùc haéc thaïch maät. Coøn thöùc aên thì goàm coù: Neáp, buùn gaïo khoâ, luùa maïch, luùa maïch khoâ, ñaäu phuï. Thöùc aên chính thì côm, chaùo ñöùng ñaàu. Caùc thöùc aên uoáng maø dôû thì sinh chaùn gheùt. Moät hoâm, vua thænh moät thaày Tyø-kheo, roài baûo quan Thaùi giaùm söûa soaïn thöùc aên uoáng thaät ngon cho Tyø-kheo duøng gioáng nhö thöùc aên cuûa mình. AÊn xong, thaày Tyø-kheo naøy giaõ töø vua ra ngoaøi. Vua hoûi: –Thaày aên uoáng xong chöa? Ñaùp: –Xong roài. Vua suy nghó: “Thöùc aên cuùng döôøng thaày Tyø-kheo hoâm nay chaéc dôû laém vì thaáy saéc maët thaày khoâng vui, chaéc chaén khoâng coøn nghi ngôø gì nöõa.” Vua laïi môøi thaày Tyø-kheo naøy ngaøy mai laïi ñeán thoï thænh. Thaày Tyø-kheo giaõ töø vua, trôû veà tinh xaù. Hoâm sau, thaày laïi vaøo cung vua, laàn naøy, chính vua sôùt nhieàu thöùc aên cuùng döôøng thaày Tyø-kheo. Thaày duøng xong, vua hoûi: –Theá naøo ñaïo só, ngaøi duøng coù ngon mieäng chaêng? Thaày Tyø-kheo ñaùp:

–Cuõng nhö thöùc aên maø ta thöôøng aên. Trong loøng vua noåi giaän, nghó raèng thöùc aên do chính vua chuaån bò theá maø ñaïo só laïi noùi: Nhö thöù mình thöôøng aên. Vua laïi môøi thaày Tyø-kheo hoâm sau ñeán thoï thænh. Hoâm sau, vua laáy röôïu ñaéng naáu vôùi ñaäu laøm moùn aên cho Tyø-kheo. Thaày Tyø-kheo duøng xong, vua hoûi: –Theá naøo, Ñaïo só duøng coù ngon mieäng khoâng? Ñaùp: –Cuõng nhö thöùc aên maø ta thöôøng aên. Vua hoûi ñaïo só: –AÊn thöùc aên ngon, cuõng noùi laø nhö thöùc aên ta thöôøng aên, aên thöùc aên dôû, cuõng noùi nhö thöùc aên ta

thöôøng aên, chaéc coù lyù do gì, xin noùi cho traãm bieát. Thaày Tyø-kheo ñaùp: Nhö hoa caây Chieâm-baëc Ra daàu duøng boâi xe Cao hoâi, cho bay xa Haù quyù ngon boû dôû. Traêm vò giöõ maïng soáng Giöõ thaân theå haønh ñaïo Röôïu ñaéng naáu vaãn aên Toaøn maïng ñeàu nhôø noù. Nghe xong, trong taâm vua caûm thaáy hoå theïn, khoâng daùm nhìn Tyø-kheo, lieàn thöa: –Vieäc laøm cuûa traãm thaät xaáu hoå vì coù aùc yù xuùc nhieãu Hieàn thaùnh. Nhö ngöôøi ngu khoâng töï suy nghó, môùi coù yù nghó muoán xoâ ngaõ nuùi Tu-di, nhöng khoâng theå haïi ñöôïc Hieàn thaùnh maø laïi töï laøm tay mình bò thöông, duøng caùi ca nhoû maø muoán löôøng nöôùc bieån. Nay traãm ñaõ laøm moät vieäc cuõng gioáng nhö vaäy, vôùi yù nghó heïp hoøi, thieân leäch maø ño löôøng taâm roäng lôùn cuûa Thaùnh hieàn vöông. Vua laïi suy nghó: “Ngöôøi tu haønh aên uoáng khoâng phaûi vì ngon mieäng maø laø ñeå nuoâi soáng thaân maïng, ñöôïc tu haønh ñaïo, cuõng khoâng mong hieän ñôøi ñöôïc quaû baùo toát. Ñôøi naøy boá thí toát, sau ñöôïc quaû baùo toát, boá thí oâ ueá bò quaû baùo oâ ueá, nhö boùng hình.” Vì theá, ngöôøi trí giaû phaûi boá thí thanh tònh, khoâng khôûi voïng töôûng, cho neân noùi: Y phuïc, uoáng aên.

M Khoâng troâng mong lôïi Khoâng nònh hoùt ai Khoâng soáng nhôø ngöôøi Giöõ phaùp haïnh mình. Khoâng troâng mong lôïi: Thuôû xöa, caùc Tyø-kheo môùi hoïc ñaïo khoâng bao laâu, tham ñaém khaát caàu, khaát thöïc ñöôïc thöùc aên ñeàu xaáu dôû, khoâng ngon. Ñi ñeán nôi naøo khaát thöïc neáu ñöôïc thöùc aên, thì cuõng sôùm hay treã, laøm cho taâm lui suït, khoâng theå thöïc taäp haønh trì, khieán loøng buoàn baõ, daàn daàn trôû thaønh gian doái, chuyeån sang tu taäp phaùp theá gian, khoâng coøn luaän baøn giaûng noùi kheá kinh, luaän A-tyø-ñaøm nöõa. Ñöùc Theá Toân baûo: –Tyø-kheo caùc thaày haõy quaùn saùt nhaân duyeân ñôøi tröôùc cuûa mình, moïi thöù ñeàu coù quaû baùo. Nhö Tyø-kheo Thi-baø-la vaø A-na-luaät do coâng ñöùc ñaày ñuû neân hai vò khoâng mong caàu maø lôïi döôõng coù dö. Duø coù phöôùc nhöng cuõng khoâng neân bieåu loä baèng cöû chæ

haønh vi, thí nhö bieát ñöôïc nhaân duyeân ñôøi tröôùc coù cao, thaáp cuõng khoâng neân khôûi taâm ganh gheùt. Cho neân noùi: khoâng troâng mong ñöôïc lôïi döôõng. Khoâng nònh hoùt ai: Haïnh phaûi chuyeân nhaát, thaân taâm töông öng. Beân ngoaøi toû veû ngu khôø nhöng beân trong thì coù trí tueä maïnh meõ. YÙ nghó trong taâm vaø lôøi noùi ra khoâng traùi nhau, thöôøng phaûi xa laùnh nhöõng yù töôûng baát chính gian taø. Thuôû xöa, taïi laøng Caâu-tuù-na-la nöôùc Keá-taân, luùc aáy coù moät gaõ thích chuyeän gian doái, nònh hoùt. ÔÛ ñòa phöông aáy coù ngoâi chuøa thaùp teân Baø-baøn-na. Coù moät thaày Tyø-kheo thöôøng cung caáp nöôùc saïch cho Taêng chuùng. Thaày Tyø-kheo naøy giaû vôø laøm keû gian xaûo ñang tuï taäp nôi chuøa chieàn. Caùc Tyø-kheo ñeàu maëc aùo baù naïp, raát nhieàu maøu saéc, cuøng ñeán thoân aáy ñeå gaëp maët chuû nhaø. Sau khi chaøo hoûi, caùc thaày ñeàu ngoài qua moät beân. Gia chuû buoàn khoùc naêm voùc gieo saùt ñaát thöa: –Caùc Ñaïo só töø ñaâu ñeán nhaø keû ngheøo heøn naøy vaäy? Coù phaûi caùc ngaøi ñeán töø ao hoa sen, hay töø theá giôùi phöông khaùc ñeán, hay töø nuùi Thaàn tieân ñeán? Trong taâm gia chuû raát quyù kính caùc thaày beøn thænh caùc thaày Tyø-kheo ngaøy mai ñeán nhaø thoï thöïc. Caùc thaày Tyø-kheo ñaùp: –Chuùng toâi ñeán ñaây chæ vì mình

oâng ñoù! Hoâm nay vì muoán thaønh töïu cho nhau, neân chuùng toâi khoâng nhaän lôøi ngöôøi khaùc thænh. Duø oâng muoán tìm ñoä ngöôøi laø chính, nhöng phaûi tìm ra ngöôøi coù ruoäng phöôùc toát. ÔÛ ñaây coù ngaàn aáy ngöôøi khoâng coù loãi laàm. Nghe vaäy, chuû nhaø lieàn vaøo beân trong sai ngöôøi giuùp vieäc: –Caùc ngöôi haõy mau söûa soaïn caùc thöùc aên ngon, vì coù nhieàu Thaàn nhaân, Ñaïo só ñeán ñaây vaø ta muoán cuùng caùc vò aáy. Luùc baáy giôø caùc thaày Tyø-kheo noùi vôùi ngöôøi chuû: –Hieàn só coù bieát khoâng? Chuùng toâi ñaõ tu hoïc nhieàu naêm, kinh haønh, tôùi lui ñeàu coù pheùp taéc, trong saùu thôøi ñeàu haønh ñaïo, khaùc vôùi luùc bình thöôøng. Chuùng toâi muoán ñi kinh haønh töø saùng ñeán chieàu, töø chieàu ñeán saùng hoâm sau. Khi maët trôøi moïc môùi ñöôïc pheùp aên, khoâng traùi vôùi giôùi luaät. Vò Thöôïng toïa trong chuùng vaøo noùi vôùi vò ñaøn-vieät: –Chæ coù moät mình toâi ñöôïc goïi laø ngoài aên moät böõa, aên uoáng caùc moùn ngon vaø döa traùi. Laùt nöõa, ñeán giôø ngoï trai, ta seõ chuù nguyeän cho. Ngöôøi ñaøn-vieät nghe vaäy vui möøng hôùn hôû, khoâng kieàm cheá ñöôïc, saém söûa caùc thöùc aên ngon, ñeå vaøo baùt, ñaët döa traùi beân treân, roài böôùc tôùi nhaän chuù nguyeän. Roài laïi laáy bô, baùnh, maät troän vôùi boät vaø daâng leân rieâng cho vò Thöôïng toïa. Chôø khi Ñaïo só aên xong, ta aên moùn coøn dö trong baùt seõ ñöôïc phöôùc. Tyø-kheo thoï thöïc, chuù nguyeän xong, beøn hoûi ñaøn-vieät: –Coù nöôùc uoáng gì ngon khoâng? Vò thí chuû thöa: –Thöùc uoáng nhaø ngheøo thì coù thöù nhö: Nöôùc Boà ñaøo, mía, thaïch maät. Vaäy Toân giaû thöôïng toøa caàn thöù nöôùc naøo? Vò ñaïo só ñaùp: –Caùc thöù nöôùc ñaøn-vieät vöøa keå, töø khi sinh ñeán giôø, toâi chöa uoáng, chöa ñöôïc neám laàn naøo. Nöôùc maø toâi hoûi laø thöù nöôùc trong vaét kia, laø thöù tích luõy nhieàu naêm ngon ngoït, vò khoâng thay ñoåi thì ta môùi uoáng. Ngöôøi ñaøn-vieät raát ngaïc nhieân, khi nghe noùi theá beøn suy nghó: “Than oâi! Tai hoïa gaây neân söï bieán naøy. Ta khôûi leân yù nghó naøy cho raèng caùc ñaïo só ñeàu laø baäc A-la-haùn

toaøn bích chöùng ñaéc saùu thöù thaàn thoâng. Nhöng giôø ñaây xeùt qua tung tích cuûa hoï, thì hoï chính laïi laø boïn giaëc cöôùp nguy hieåm.” Ñaøn-vieät lieàn noùi vôùi Ñaïo nhaân: –Töø thuôû nhoû ñeán giôø, toâi khoâng bieát uoáng röôïu, neân ñaâu daùm cuùng döôøng röôïu cho Ñaïo nhaân! Vò Ñaïo nhaân lieàn laáy tieàn trong xa-laëc (tuùi) ñöa cho ngöôøi ñaøn-vieät vaø baûo: –Neáu nhaø khoâng coù röôïu thì haõy caàm soá tieàn naøy ñi mua röôïu veà cho toâi. Ngöôøi ñaøn-vieät nghe noùi vaäy lieàn laáy tay bòt loã tai laïi: “Than oâi, thaät laï luøng, vì sao? Ñaïo só laïi mang beân mình sinh nghieäp naøy? nhöõng ngöôøi naøy ñeàu laø phöôøng aên baùm voâ laïi. Ñaïo só ñaâu coù taâm ñaïo gì?”, lieàn noùi vôùi Ñaïo nhaân: –Haõy sai ngöôøi khaùc (ñi mua röôïu) vì toâi khoâng phaûi laø ñaøy tôù cuûa thaày maø thaày sai toâi ñeán nhaø baùn röôïu? Thöïc laø Ñaïo nhaân aên baùm. Tröôùc ñaây ta khoâng bieát neân bò thaày xem thöôøng. Nay ta khoâng bao giôø ñeå bò thaày löøa doái nöõa. Thaày Tyø-kheo baûo: –Thoâi ñi! Ñaøn-vieät chôù huûy baùng nhö theá, sôû dó chuùng toâi ñeán ñaây cuõng chæ vì muoán thöùc tænh mình oâng maø thoâi. Töø tröôùc ñeán nay, oâng hao tieàn toán cuûa laøm vieäc boá thí nhöng khoâng gaëp ngöôøi chaân chaùnh. OÂng haõy bôùt giaän nghe toâi noùi thí duï. Ñaøn-vieät thöa: –Hay laém, toâi

raát muoán nghe. Tyø-kheo noùi: –Haõy nghe cho kyõ! Nhö ngöôøi gioûi baén cung, ñöùng caùch xa traêm böôùc maø baén sôïi loâng thì luoân luoân truùng, neáu baén cao, thaáp, traùi, phaûi ñeàu khoâng truùng ñích. Coøn nhö laáy maët ñaát laøm muïc tieâu maø baén thì duø cao thaáp, Ñoâng, Taây, Nam, Baéc cuõng ñeàu baén truùng, khoâng sai chaïy. Nay ñaïi chuùng ñaây cuõng laïi nhö theá, boá thí khoâng löïa choïn thì seõ gaëp ñöôïc chaân nhaân, coøn neáu löïa choïn ñeå boá thí thì luoân luoân gaëp ñöôïc, phaàn nhieàu uoång coâng phí cuûa maø khoâng ñöôïc lôïi ích. Trong ñaïi chuùng ñaây coù ñuû Boán quaû, Boán song, Taùm boái, möôøi hai Hieàn só, ñeàu coù ñuû caû. Neáu muoán laáy ñöôïc chaâu baùu thì phaûi ra bieån caû hay leân nuùi baùu Tu-di, muoán caàu Hieàn nhaân chöùng quaû A-la-haùn thì phaûi vaøo trong ñaïi chuùng. Ñaøn-vieät haõy nghe cho roõ, ta seõ noùi theâm moät thí duï. Ngöôøi coù trí tueä thì nhôø thí duï maø ñöôïc hieåu. Ngaøy xöa, ôû coõi nöôùc cao quyù naøy, coù moät ngöôøi cö nguï ôû Nam Thieân truùc trôû veà, y veà chung vôùi moät ngöôøi baïn. Roài y aên naèm vôùi nöõ chuù thuaät gia laø Xa-baø-la. Luùc y coù yù ñònh trôû veà nhaø thì lieàn bò hoùa thaønh löøa, khoâng theå trôû veà ñöôïc. Ngöôøi baïn beøn baûo: –Nhieàu naêm chuùng ta vaéng nhaø, hoaøn toaøn khoâng coù tin töùc gì veà moïi vieäc toát xaáu tai bieán queâ nhaø. YÙ anh theá naøo, coù muoán trôû veà nhaø khoâng? Neáu muoán veà thì haõy söûa soaïn. Ngöôøi kia traû lôøi: –Toâi naøo bieát nghó xa, neân môùi gaëp chuyeän xui xeûo vì toâi aên naèm vôùi nöõ chuù thuaät, neân vöøa coù yù muoán trôû veà nhaø thì lieàn bò hoùa thaønh löøa. Taâm thaàn roái loaïn, trôøi ñaát troáng trôn, khoâng coøn bieát gì laø Ñoâng, Taây, Nam, Baéc nöõa. Theá neân, khoâng theå veà ñöôïc. Ngöôøi baïn baûo: –Sao anh meâ laàm nhö vaäy? Treân ñænh nuùi Nam naøy coù moät loaïi coû teân laø Giaø-la- ba-la. Neáu ai bò chuù thuaät traán aùp maø aên coû thuoác aáy vaøo thì lieàn trôû laïi thaân ngöôøi. Ngöôøi kia noùi: –Nhöng toâi khoâng bieát thöù coû aáy, thì phaûi laøm sao baây giôø? Ngöôøi baïn baûo:

–Anh cöù ñeán ñoù laàn löôït aên roài seõ töï gaëp noù. Ngöôøi naøy lieàn nghe theo lôøi daïy baûo cuûa baïn laø neáu bò thaønh löøa thì ñeán nuùi Nam cöù laàn löôït aên coû thì seõ ñöôïc trôû laïi thaân ngöôøi... Roài anh naøy tom goùp caùc thöù chaâu baùu vaø ñöôïc cuøng baïn, bình yeân trôû veà nhaø. Ñaøn-vieät neân bieát, ôû ñaây cuõng gioáng nhö theá, nhöõng ngöôøi meâ laàm moät loøng tín thí ñeå caàu chöùng quaû A-la-haùn, nhöng ai laø ngöôøi chöùng quaû? Ngay ñaây tìm maõi vaãn khoâng bao giôø gaëp ñöôïc. Vì muoán caàu chaân nhaân La-haùn laø phaûi tìm ngay trong ñaïi chuùng, theo thöù lôùp cuùng döôøng thì seõ gaëp baäc Hieàn thaùnh, chöùng quaû khoâng coøn ngôø vöïc gì nöõa. Ñaøn-vieät laïi phaûi laéng nghe ñieàu naøy! Ngaøy xöa, khi Ñöùc Phaät coøn taïi theá, baø Ñaïi AÙi Ñaïo, dì ruoät cuûa Phaät, duøng chæ vaøng deät thaønh y, daâng leân cuùng döôøng Phaät. Ñöùc Phaät baûo baø: –Muoán boá thí thì haõy vaøo trong ñaïi chuùng, vì sao laïi chæ ñoái rieâng mình Ta? Vì Ta cuõng chæ laø moät ngöôøi trong ñaïi chuùng maø thoâi. Coù theå chia nhoû y naøy ra roài mang chæ vaøng aáy deät thaønh y vaø cuùng döôøng cho Thaùnh chuùng. Nhö Lai laø Ñaáng Toân Quyù nhaát trong ba coõi maø coøn khoâng theå nhaän cuûa boá thí moät caùch thieân vò, neân Ngaøi ñaõ nhöôøng cho Thaùnh

chuùng, chöù khoâng laáy rieâng veà cho mình. Ngöôøi ñaøn-vieät coù nghe vò chuû chuøa Baø-baøn-na ôû trong thaønh phía Nam cuûa nöôùc naøy, töøng cung caáp nöôùc cho chuùng Taêng chaêng? Ngöôøi ñaøn-vieät thöa: –Toâi nghe vieäc aáy laâu roài, nhöng töø khi sinh ra ñeán giôø, toâi chöa gaëp maët ngöôøi aáy. Giôø ñaây, toâi môùi bieát vò aáy laø baäc Hieàn thaùnh. Thaày Tyø-kheo noùi: –Töø tröôùc ñeán giôø, coù bieát bao teä naïn gian xaûo, giaû doái, löøa gaït ñaøn-vieät, nhö toâi so saùnh aáy, chaúng phaûi moät ngöôøi. Töø nay trôû ñi, neáu ñaøn-vieät muoán laøm phöôùc thì phaûi vaøo trong ñaïi chuùng, luùc ñoù quaû baùo maø mình mong caàu seõ ñöôïc keát quaû. Luùc baáy giôø thaày Tyø-kheo lieàn noùi baøi keä: Raén ñoäc, mang treân coå Maëc y vaèn nhö coïp Ñi nhö haïc rình caù Im laëng khoâng noùi naêng. Khoâng boán taâm voâ löôïng Doái traù gaït chuû nhaân Neân phaûi lìa nònh hoùt Luyeän tinh thaàn baèng Chaân. Nhö Lai giaùo hoùa khaép Saùng ngôøi trong ba coõi Sôû dó ñöôïc lôïi döôõng Bôûi coù ñaïo Thaùnh hieàn. Boá thí döùt tham tieác Heát loøng thôø Tam baûo Nhôø ñoù, lìa gian doái Duøng phaùp ñeå döôõng tính. Ngöôøi ñaøn-vieät lieàn ñöùng daäy khoûi choã ngoài, gieo naêm voùc saùt ñaát kính laïy Thaùnh chuùng, xin ñöôïc saùm hoái: –Hoâm nay ñöôïc goäi nhuaàn nhöõng ñieàu maø töø tröôùc ñeán giôø con chöa ñöôïc nghe.

Tuy noùi laø cha meï, toân tröôûng nhöng cuõng khoâng theå chæ ñöôøng. Vì coát yeáu laø mong gaëp ñöôïc aân Thaùnh ñeå döùt boû haún taâm nhô baån. Töø nay trôû ñi, neáu boá thí thì khoâng luaän ít hay nhieàu, ñeàu phaûi ñeán trong ñaïi chuùng, khoâng daùm töï yù. Nay, moät laàn nöõa, con xin töï quy y. Mong caùc Hieàn thaùnh ñeàu laøm thaày con. Con xin cuùng döôøng boán moùn y phuïc, thöùc aên, giöôøng gheá, ñoà naèm, thuoác men trò beänh. Cho neân noùi: Khoâng nònh hoùt ai. Khoâng soáng nhôø ngöôøi: Thuôû xöa, Tyø-kheo Ñieàu-ñaït cuøng naêm traêm vò Tyø-kheo nhaän söï cuùng döôøng troïng haäu vaø caùc vaät laët vaët, neân thöôøng ñeán thaêm vieáng vua khoâng ñeå laøm phaät loøng vua. Naêm traêm thaày Tyø-kheo naøy ñeàu nhôø Ñieàu-ñaït maø ñöôïc lôïi döôõng, töï mình khoâng coù coâng ñöùc neân khoâng ñaùng quyù. Neáu phaûi töï mình ñaày ñuû caùc phaùp, töï ñöôïc cuùng döôøng, thì môùi laø quyù. Cho neân noùi: Khoâng soáng nhôø ngöôøi. Giöõ phaùp haïnh mình: Phaùp chæ cho caùc phaùp laønh, phaûi thöôøng nhôù chuùng cho ñaày ñuû. Khoâng nhaän töø keû khaùc vaø khoâng truyeàn trao cho keû khaùc. Sa-moân vaø baïch y phaûi duøng noäi giaùo cuûa chính mình maø döùt nghó, thöôøng neân tinh taán, khoâng laøm maát phaùp ñoä. Thöôøng tu hoïc theo chaùnh phaùp khoâng rôi vaøo taø ñaïo, cho neân noùi: Giöõ chaéc phaùp haïnh cuûa mình.

M Töï coù khoâng caäy Khoâng troâng nhôø ai Tyø-kheo troâng mong Khoâng ñöôïc chaùnh ñònh. Töï coù khoâng caäy: Phaøm ngöôøi ñaõ giöõ gìn coâng ñöùc thì khoâng thaáy mình coù coâng ñöùc, laøm maø khoâng thaáy mình laøm, khoâng caäy vaøo coâng ñöùc cuûa mình maø khinh thöôøng ngöôøi khaùc laø khoâng coù coâng ñöùc. Nhö caùc ñeä töû cuûa Tyø-kheo Ñieàu-ñaït, hoï thaät söï khoâng coù coâng ñöùc maø luoáng nhaän cuûa tín thí, ñeàu khôûi taâm mong caàu cho raèng mình laø toân quyù nhaát, khoâng ai baèng. Cho neân noùi: Töï coù khoâng caäy. Khoâng troâng nhôø ai: Caùc ñeä töû Ñieàu-ñaït, moãi ngöôøi ñeàu phaûi bieát kieàm cheá khoâng ñöôïc

gieøm pha nhau, phaûi khen ngôïi danh döï, heã ai khoâng khen ngôïi danh döï thì bò ñuoåi ra khoûi chuùng Taêng, ñuùng ra phaûi noùi khoâng coù coâng ñöùc maø laïi noùi khoáng laø coù coâng ñöùc. Theá neân Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Caùc thaày ñeàu phaûi töï giöõ gìn caån thaän, chôù coù noùi khoáng laø mình coù coâng ñöùc, laøm nhöõng vieäc khoâng ñuùng vôùi mình thì seõ vôøi laáy tai hoïa, khoâng ñeán ñöôïc choã roát raùo”. Cho neân noùi: Khoâng troâng nhôø ai. Tyø-kheo troâng mong, khoâng ñöôïc chaùnh ñònh: YÙ thöôøng kieâu haõnh, coù söï mong caàu. Taâm yù khoâng chuyeân nhaát, khoâng laøm theo chaùnh haïnh thì khoâng bao giôø ñöôïc taâm yù an ñònh. Phaøm ngöôøi nhaäp ñònh thì quan troïng laø phaûi chuyeân yù, khoâng coøn nieäm naøo khaùc, cho neân noùi: Tyø-kheo coøn troâng mong keû khaùc thì khoâng ñaït chaùnh ñònh.

M

Muoán söï soáng yeân

Döùt taâm, töï tænh

Nhö chuoät trong hang

AÅn mình tu phaùp.

Muoán söï soáng yeân: Söï soáng yeân oån coù nghóa laø nhoùm hoïp caùc ñieàu laønh, môû roäng choã saâu kín, ñeå nuoâi söï soáng, chöù khoâng phaûi chæ coù aên vôùi maëc maø thoâi. Cho neân noùi:

Muoán söï soáng yeân. Döùt taâm, töï tænh: Giöõ giôùi, hoïc roäng, boá thí, trí tueä, giaûi thoaùt, giaûi thoaùt tri kieán, laáy ñoù laøm chuoãi anh laïc ñeå trang söùc. Cho neân noùi Sa-moân töï tænh giaùc. Nhö chuoät (troán) trong hang: Loaøi chuoät boï ôû saâu trong hang vöõng chaéc khoâng coøn lo sôï gì, khoâng bò ngöôøi aùc hay loaøi coân truøng khaùc xaâm chieám, saùt haïi, khoâng bò löûa chaùy, nöôùc ngaäp, cho neân noùi: Nhö chuoät troán trong hang. AÅn mình tu (giaùo) phaùp: Ñaày ñuû phaùp noäi caám cuûa Sa-moân, aån mình choã thanh vaéng, taâm yù thaûnh thôi vaéng laëng, aên uoáng tieát cheá, bieát ñuû. Duø loaøi ngöôøi hay chaúng phaûi loaøi ngöôøi cuõng khoâng coù ñöôïc dòp phaù haïi mình ñöôïc. Cho neân noùi: AÅn mình tu giaùo phaùp.

M Muoán söï soáng yeân Döùt taâm, töï tænh Ñeán choã bieát ñuû Nhôù tu moät phaùp. Muoán söï soáng yeân: Con ngöôøi ôû khaép trong boán bieån, vöôït qua moïi gian nan, caøng taêng theâm khoå nhoïc, khoâng maûy may vieäc laønh, cho neân noùi: Muoán söï soáng yeân. Döùt taâm, töï tænh: AÊn phaûi bieát ñuû, khoâng ñöôïc mong nhieàu. Neáu muoán ñöôïc y phuïc, thöùc aên, giöôøng gheá, ñoà naèm, cuõng khoâng bao giôø ñöôïc mong nhieàu. Cho neân noùi: Döùt taâm, töï tænh. Ñeán choã bieát ñuû, nhôù tu moät phaùp: Moät phaùp laø gì? Moät phaùp laø ñoái vôùi caùc phaùp laønh ñeàu bieát ñuû, cho neân noùi: Nhôù tu moät phaùp.

M Cheá lôïi, nhaän vöøa Giöõ giôùi, suy nghó Ñöôïc ngöôøi trí khen Thanh khieát, chôù löôøi. Cheá lôïi, nhaän vöøa: Caån thaän giöõ haïnh cuûa mình, khoâng ñeå bò ñaém nhieãm theo ñöôøng taø. Neáu ñöôïc lôïi döôõng thì tröôùc heát phaûi khuyeân tín thí cuùng döôøng ñaïi chuùng, sau ñoù môùi töï nhaän. Phaûi vì boán boä ñeä töû

Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni, Öu-baø-taéc, Öu-baø-di, hay vì nhaø vua, caùc quan, moät öùc cö só, tröôûng giaû giaøu coù, ñeâm ngaøy thöa hoûi, nghe nhaän, thöôøng laáy nhöôøng nhòn laøm ñaàu, roài sau môùi ñeán löôït mình, cho neân noùi: Phaûi tieát cheá lôïi döôõng, nhaän vöøa phaûi. Giöõ giôùi, suy nghó: Chuyeân yù giöõ giôùi, duø maûy may cuõng khoâng traùi phaïm. Ra vaøo tôùi lui khoâng maát oai nghi. Giöõ taâm tu taäp caám giôùi nhö ñang gaëp kieáp hoûa, cho neân noùi: Giöõ giôùi, suy nghó. Ñöôïc ngöôøi trí khen: Ngöôøi coù trí tueä thì yù chí toân suøng ñieàu cao thöôïng saùng toû, hoå theïn vì mình khoâng theo kòp ñieàu cao thöôïng aáy. Thaáy coù ngöôøi giöõ haïnh thì saün saøng giuùp ñôõ ñeå hoï thaønh töïu haïnh aáy. Vaø ca tuïng, ñeà cao khen ngôïi danh ñöùc cuûa ngöôøi aáy, cho neân noùi: Ñöôïc ngöôøi trí khen. Thanh khieát, chôù löôøi: Ngaøy ñeâm tinh taán, ngoài, naèm, ñi kinh haønh vaãn khoâng queân vieäc laøm goác cuûa mình. Töø saùng ñeán chieàu toái, ñeán saùng hoâm sau, luoân suy nghó chæ quaùn, duø khi aên, khi nghæ cuõng khoâng laõng queân, cho neân noùi: Thanh khieát, chôù löôøi

nhaùc.

M Tyø-kheo ba ñaït Giaûi thoaùt, voâ laäu Hieåu ít bieát ít Ngöôøi trí nhôù nghó. Tyø-kheo ba ñaït: Ngöôøi caên taùnh beùn nhaïy, coâng ñöùc cao saâu, ñöôïc giaûi thoaùt voâ ngaïi, boû taùm, töø nhaäp. Ñoù goïi laø moät minh cuõng goïi laø moät ñaït. Khi döùt saïch heát laäu goïi laø hai minh. Ñöôïc caùc thaàn thoâng goïi laø ba minh. Laïi coù thuyeát noùi: Döùt heát caùc laäu goïi laø moät minh. Bieát mình sinh ra töø ñaâu, goïi laø hai minh. Töï bieát thaân ñôøi tröôùc, goïi laø ba minh. Cho neân noùi: Tyø-kheo ba ñaït (ba minh). Giaûi thoaùt voâ laäu: Ngöôøi giöõ haïnh kia ñaõ döùt boû giaø cheát. Cheát coù boán nghóa: Moät laø cheát keát söû, hai laø cheát naêm aám, ba laø cheát roát raùo, boán laø cheát ôû coõi trôøi Töï taïi. Ñoù laø boán thöù cheát. Thaày Tyø-kheo coù ba ñaït thì haøng phuïc haún hai thöù ma. Theá naøo laø haøng phuïc hai thöù ma? Moät laø ma keát söû, hai laø ma trôøi. Cho neân noùi: Giaûi thoaùt voâ laäu. Hieåu ít bieát ít: Trí tueä cuûa baûn thaân mình roäng khaép khoâng beán bôø, nhöng khoâng ban raûi khaép coõi ñôøi, khoâng giao thieäp qua laïi vôùi tri thöùc (theá gian) chæ coù ngöôøi hieåu bieát môùi phaân bieät ñöôïc. Cho neân noùi: Hieåu ít bieát ít. Ngöôøi trí nhôù nghó: Ñöôïc caùc baäc phaïm haïnh quyù kính, bieát roõ thaàn löïc cuûa ngöôøi aáy, loøng tin ñöôïc töï taïi, khoâng coøn gì ngaên trôû ñöôïc. Cho neân noùi: Ngöôøi trí nhôù nghó.

M Coøn thöùc aên uoáng Ñöôïc ngöôøi cuùng döôøng Coù ra phaùp aùc Do ganh cuùng döôøng. Coøn thöùc aên uoáng, ñöôïc ngöôøi cuùng döôøng: Ñeàu do ñôøi tröôùc thích laøm vieäc boá thí maø ñôøi nay sinh vaøo nhaø giaøu sang, nhieàu taøi saûn vaät baùu, töôùng maïo xinh ñeïp, maët töôi hoàng nhö hoa ñaøo, tröôùc khi noùi ñaõ nhoeûn mieäng cöôøi, veû maët luùc naøo cuõng hoøa vui, taâm thöùc saùng rôõ, thoâng minh trí tueä, hoïc roäng taøi cao, vieäc gì cuõng roõ bieát. Ñeán nôi naøo cuõng laøm nhieàu phaùp söï. Cho neân noùi: Coøn thöùc aên uoáng, ñöôïc ngöôøi cuùng döôøng. Coù ra aùc phaùp, do ganh cuùng döôøng: Hoaëc coù ngöôøi tu hoïc laàn löôït noái tieáp nhau ñöôïc cuùng döôøng. Theo phaùp cuùng döôøng thì töø moät

ngöôøi ñöôïc cuùng döôøng, ngöôøi sau laøm theo laïi ñeán cuùng döôøng, maø khoâng theå phaân chia ñöôïc trí tueä saâu caïn, ñaïo ñöùc ít nhieàu. Töø ñoù, ngöôøi coù trí tueä trôû laïi toû thaùi ñoä khinh bæ, kieâu ngaïo, gian doái, thích hö danh, trôû laïi cung kính laáy chaân laøm nguïy, cho nguïy laø chaân, cho mình laø phaûi, ngöôøi laø quaáy, phæ baùng laãn nhau, nghó raèng: “Ta coù trí tueä, taøi naêng hôn ngöôøi, coøn ngöôøi laø keû hieåu bieát noâng caïn”, töø ñoù tìm dòp gieát haïi oan uoång ngöôøi löông thieän, ngöôøi cheát nhieàu voâ haïn. Khieán cho nhöõng ngöôøi trí aån mình khoâng xuaát hieän. Keû ngu si, gian aùc thì tha hoà buoâng lung trong ñôøi, cho neân noùi: Coù ra aùc phaùp, do ganh cuùng döôøng. M Nhieàu tri thöùc hoïp Cöôõng maëc phaùp y Chæ mong aên uoáng

Giöôøng gheá, ñoà naèm. Nhieàu tri thöùc hoïp, cöôõng maëc phaùp y: Coù ngöôøi gian xaûo doái traù maëc y baù naïp, ngoaøi thì bieåu hieän daùng daáp kín ñaùo, nhöng beân trong thì taâm yù nhö ngöôøi ñôøi, cuøng ôû chung vôùi hoï, khi böôùc ñi thì maét nhìn phía tröôùc khoâng rôøi. Cho neân noùi: Nhieàu tri thöùc hoïp, cöôõng maëc phaùp y. Chæ mong aên uoáng, giöôøng gheá, ñoà naèm: Coù nöõ thanh tín ñi ñöôøng gaëp haïng aáy thì ñeàu cung kính, phaùt sinh taâm laønh. Ngay khi thaáy thì tín nöõ kia nhö hoa nôû töôi döôùi aùnh maët trôøi, taâm yù thöông xoùt, khoâng theå boû ñi. Haïng ngöôøi aáy, duø maëc y baù naïp maø loøng nhö soùi lang, nhö choàn rình chuoät, khoâng coù giôùi haïnh maø nhaän cuûa thí, khoâng nghó gì veà ñaïo ñöùc, löøa doái ngöôøi ñôøi, khoâng coøn bieát gì tôùi kinh ñieån, giôùi luaät. Chuùng sinh troán chaïy nhö nuùi baêng lôû suïp, nhö ngöôøi khaùt caàn nöôùc uoáng, mình traàn ñöôïc aùo, taâm yù cung kính, hi voïng ñöôïc phöôùc, nghóa laø ñoái vôùi ruoäng phöôùc toát, khoâng coøn toäi loãi. Cho neân noùi: Chæ mong aên uoáng, giöôøng gheá, ñoà naèm.

M Phaûi bieát toäi aáy Lôïi döôõng ñaùng sôï Nhaän ít khoâng lo Tyø-kheo thanh thaûn. Phaûi bieát toäi aáy, lôïi döôõng ñaùng sôï: Lôïi döôõng laø chöùng beänh ñaõ aên saâu vaøo xöông tuûy. Khi cheát rôi vaøo ñöôøng aùc chaéc chaén khoâng coøn nghi ngôø. Nhieàu noãi lo sôï, khoâng bao giôø ñöôïc yeân. Neáu soáng ôû nhaân gian thì gaëp nhieàu tai hoïa. Muoán töï ñeà phoøng thì khoâng ai soát saéng giuùp ñôõ, soáng thì sôï cheát, ñi nôi khaùc thì sôï giaëc. Cho neân noùi: Phaûi bieát toäi loãi, lôïi döôõng ñaùng sôï. Nhaän ít khoâng lo, Tyø-kheo thanh thaûn: Hoaëc coù nhöõng ngöôøi nam, ngöôøi nöõ thuoäc doøng hoï cao quyù giöõ loøng tin vöõng chaéc, töø bieät vôï con, xuaát gia hoïc ñaïo, caïo boû raâu toùc, maëc ba phaùp y. Tôùi giôø oâm baùt ñi khaát thöïc laø ñem phöôùc ñöùc roäng lôùn ñeán cho chuùng sinh, ñöôïc thöùc aên ngon hay dôû cuõng ñeàu chuù nguyeän cho thí chuû. Nhôø aân phöôùc naøy maø taát caû ñeàu ñöôïc ñoä thoaùt. Nhöng ñoái vôùi ngöôøi thieáu hieåu bieát, khoâng hoùa ñoä cuøng khaép, bieän taøi nhaïy beùn khoâng bieát caùch thích öùng laïi ñöôïc taùm boä chuùng nhö trôøi, roàng, quyû thaàn, toân kính troïng ñaõi, ñeán nghe chaùnh phaùp vaø thoï Tam töï quy vôùi hoï, voâ soá quyû thaàn saïch heát caùc buïi nhô, ñöôïc maét phaùp thanh tònh, cho neân noùi: Nhaän ít khoâng lo, Tyø-kheo thanh thaûn.

M Khoâng aên khoâng soáng ñöôïc Ai khoâng aên vaät thöïc Vieäc aên laø tröôùc tieân Bieát vaäy khoâng neân ganh. Khoâng aên khoâng soáng ñöôïc: Taát caû loaøi chuùng sinh coù thaân hình, ñeàu nöông nhôø vaøo aên maø soáng ñöôïc. Hoaëc coù ngöôøi tham aên uoáng, vì caùi tham aáy maø coù ngaøn muoân chuùng sinh bò gieát haïi. Laïi coù chuùng sinh taâm khoâng keo kieät, ñoái vôùi nhöõng vieäc aên uoáng hoï khoâng tha thieát laém. Sôû dó nhö theá laø vì hoï nghó ñeán taùm ñieàu cuûa baäc Ñaïi nhaân neân aên uoáng chæ ñuû ñeå nuoâi thaân. Cho neân noùi: Khoâng aên khoâng soáng ñöôïc. Ai khoâng aên vaät thöïc: Nhôø aên maø ngöôøi ta coù hôi thôû ra vaøo, thaàn thöùc oån ñònh,

tuïng kinh haønh ñaïo. Tuy coù boán caùch aên, nhöng aên töøng mieáng laø tröôùc heát. Tôùi lui, ñi laïi, laøm xong moïi vieäc. Cho neân noùi: Ai khoâng aên vaät thöïc. Vieäc aên laø tröôùc tieân: Ngöôøi tu haønh taâm thöôøng quaùn töôûng thöùc aên, thöùc aên naøy töø ñaâu ñem laïi, roài noù seõ ñi veà ñaâu? Phaân bieät töøng thöù roõ raøng, do aên maø ñaéc quaû. Cho neân noùi: Vieäc aên laø tröôùc tieân. Bieát vaäy khoâng neân ganh: Hoaëc coù ngöôøi tu haønh aån mình nôi nuùi saâu ôû rieâng moät mình nôi thanh vaéng, coâ ñôn moät boùng, khoâng beø baïn. Soáng vôùi moät töôïng Phaät, khoâng coù ñoà chuùng. Sôû dó hoï khoâng ham thích ôû ñôøi laø vì thaáy ngöôøi ta kích baùc nhau cay ñoäc maø bieát ñeà phoøng kyõ moïi lo aâu khi chöa xaûy ra, hoaïn naïn xaûy ra do coù ñoâi, nöôùc ngaäp traøn lan töø nôi nguoàn. Neáu khoâng coù ñoâi thì ta khoâng coù hoaïn naïn gì. Theá neân, baäc Thaùnh nhaân daïy ngöôøi neân soáng nôi thanh vaéng, traùnh nôi oàn naùo, nhôø ñoù khoâng coøn yù nieäm ganh gheùt. Cho neân noùi: Bieát vaäy, khoâng neân ganh tò.

M Ganh tröôùc toån mình Sau môùi toån ngöôøi Ñaùnh thì bò ñaùnh Khoâng theå döùt ñöôïc. Ganh tröôùc toån mình: Nhö coù ngöôøi teù xuoáng buøn nhô, khoâng theå treøo leân khoûi hoá buøn, mình coøn khoâng cöùu mình ñöôïc thì laøm sao cöùu giuùp ai, phaûi tìm caùch cöùu naïn aáy. Cho neân noùi: Ganh tröôùc toån mình. Sau môùi toån ngöôøi: Khi mình ñöôïc cöùu ñoä roài môùi tìm caùch cöùu ñoä ngöôøi chöa ñoä, cho neân noùi: Sau môùi toån ngöôøi. Ñaùnh thì bò ñaùnh: Ñeàu do taâm ngöôøi chöa boû vieäc phaûi quaáy. Ñieàu aáy laøm roõ luaät nhaân quaû nhö ngöûa maët leân hö khoâng phun nöôùc mieáng, nöôùc mieáng trôû laïi rôùt xuoáng maët mình, khoâng theå dính ngöôøi khaùc. Tieáng vang laø vaéng laëng, voâ hình, bò ngöôøi maéng nhieác, nhöng coù aâm thanh, tai ta nghe ñeán hoaøn toaøn khoâng coù hình chaát, vì sao trong phaùp vaéng laëng maø laïi sinh ra hyû noä moät caùch ngang ngöôïc? Ngöôøi ngu thieáu suy nghó neân sinh ra thöùc töôûng, tranh phaûi quaáy vôùi nhau, ñöa ñeán maát maïng, cho neân noùi: Ñaùnh thì bò ñaùnh. Khoâng theå döùt ñöôïc: Ngöôøi ngu giöõ yù ñeán cheát vaãn khoâng ñoåi. Neáu gaëp lôïi döôõng thì cho laø vaät sôû höõu cuûa mình, ñoái vôùi lôïi döôõng aáy sinh ra ganh tò neân khoâng coù taâm roäng lôùn, cho neân noùi: Khoâng theå döùt ñöôïc.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.